

Základní tendence

- Pokles souhrnné výkonnosti české ekonomiky za první tři čtvrtletí roku 2009¹ v meziročním srovnání, měřený HDP, byl významný a činil 4,6 %. Po sezónním očištění se však ve 3. čtvrtletí již neprohluboval a dvě čtvrtletí neklesá. Objem HDP ve 3. čtvrtletí tak odpovídá úrovni 1. čtvrtletí 2007. Přitom došlo ke zhodnocení české národní práce a tedy k menšímu poklesu hrubého domácího důchodu než HDP.
- Charakteristickým rysem letošního vývoje struktury hodnoty HDP je značný pokles kapitálových výdajů, zejména pak deakumulace zásob na rozdíl od jejich vysoké tvorby před rokem. Pokles HDP byl zmírněn přírůstkem výdajů na konečnou spotřebu a přírůstkem aktivního salda zahraničního obchodu, když dovoz klesl více než vývoz. Přes pokles kapitálových výdajů nestačily hrubé národní úspory k jejich krytí, neboť míra úspor se značně snížila.
- Výkonnost základních odvětví se v prvních třech čtvrtletích roku výrazně snížila, zejména pak produkce zpracovatelského průmyslu. Tempo poklesu průmyslové produkce se však postupně zpomalovalo. Výrazně se snížily tržby z průmyslové činnosti. Produkce ve stavebnictví klesla podstatně méně než v průmyslu a ve 3. čtvrtletí již stagnovala. Klesaly i tržby ve všech odvětvích služeb.
- Deficit běžného účtu platební bilance byl za první tři čtvrtletí 2009 ve srovnání se stejným obdobím 2008 zredukován na téměř třetinu vlivem historicky nejlepšího výsledku zahraničního obchodu zbožím a meziročně zlepšené bilance výnosů. Přebytek obchodní bilance byl dán - při výrazné meziroční ztrátě dynamiky obchodů - nižším tempem propadu vývozu ve srovnání s dovozem a velmi příznivými směnnými relacemi. Negativní vliv útlumu světové ekonomiky na příliv zahraničních investic do ČR však pokračoval.
- Míra inflace se v dosavadním průběhu roku 2009 postupně snižovala. Opačně působil růst cen bydlení, vody, energií a paliv a značně rostly ceny služeb (s výjimkou dopravy). Ceny výrobců vesměs klesaly vyjma cen stavebních prací. Ceny vyváženého zboží v korunovém vyjádření se meziročně zvýšily (ale ve 3. čtvrtletí klesly), ceny dováženého zboží v tomtéž období klesly (ve 3. čtvrtletí značně).
- Meziroční růst nezaměstnanosti byl stále vyšší, ale je třeba zdůraznit, že je to způsobeno i tím, že nezaměstnanost se v minulém roce naopak snižovala. Obecná míra nezaměstnanosti 15 – 64letých (podle definice ILO) dosáhla ve 3. čtvrtletí 7,4 %, přesto byla stále nižší než průměrná míra v EU 27. Průměrná nominální mzda rostla, ale bylo to částečně ovlivněno změnou struktury zaměstnanců a snížením nemocnosti.
- Po relativně vysokém tempu růstu zásoby peněz v první polovině roku – což nekorespondovalo s vývojem reálné ekonomiky – došlo ve třetím čtvrtletí 2009 k výrazné ztrátě dynamiky. Domácí úvěry stouply meziročně díky výraznému růstu čistého úvěru vládě. Naopak významný meziroční pokles dynamiky úvěrů poskytovaných firmám a domácnostem odpovídal útlumu v ekonomice. Zároveň došlo ke snížení přírůstků bankovních vkladů domácností a k velkým poklesům zůstatků firemních depozit.
- Rekordní deficit státního rozpočtu byl způsoben růstem výdajů a mimořádným poklesem příjmů. Pokles příjmů, především výnosů z daní právnických osob, byl zmírněn růstem ostatních příjmů, mj. transferů z EU. Zatímco růst výdajů se ve 3. čtvrtletí zpomalil, pokles příjmů zrychlil.

¹ Pokud není uvedeno jinak, je hodnoceno období 1. až 3. čtvrtletí.